

THEATERDATABASE VOORZIET IN BEHOEFTE

Spijkerharde informatie

In de scriptie waarmee Pim Vonk zijn opleiding afsloot peilde hij bij gezelschappen en podia de belangstelling voor de theaterdatabase. Is er behoefte aan gestandaardiseerde technische informatie van theaters? "Jazeker", antwoordde driekwart van de ondervraagden.

| TEKST: PIM VONK |

Tijdens het voorbereiden van een toer gedurende mijn stage voor de opleiding Techniek & Theater maakte ik kennis met de theaterdatabase van Stichting Tekening. Ik wilde op een snelle en efficiënte manier de afmetingen van de te bezoeken theaters in kaart brengen, zodat snel duidelijk was waar het decor wel of niet zou passen. Van de meeste theaters vond ik zo de gegevens die ik zocht. Maar niet van allemaal. Tot mijn verbazing zag ik dat de laatste update dateerde van 29 mei 2010. Vreemd, waarom is dat gestopt? Ik zocht de ontbrekende gegevens zelf op, maar realiseerde me ook dat ik hiermee een goed scriptie-onderwerp te pakken had.

In de jaren 70 ontstond onder de gesubsidieerde gezelschappen de behoefte aan een systeem om snel en accuraat technische informatie uit te wisselen. Dat ging in die tijd per telefoon en per post. De VPT, VSCD en VNT (het huidige NAPK) dienden een subsidieaanvraag in bij het ministerie om iets beters te ontwikkelen. Onder leiding van Kees van der Wilk werden inventarisaties en tekeningen van de theaters gemaakt. Elke meting werd afgesloten met het in de vloer timmeren van het nulpunt. Zo kreeg ieder theater zijn 'koperen kees'. Op 19 januari 1984, na vijf jaar informatie verzamelen, zag het eerste exemplaar van het boek

Theaters en Concertzalen in Nederland het levenslicht. Het was een vierdelig boekwerk. Losbladig, zodat het makkelijk bijgewerkt kon worden.

Delen

Bert Middelweerd was in die tijd werkzaam als technicus bij Toneelgroep Amsterdam en bezig met het digitaliseren van de tekeningen. Als early adopter van toen revolutionaire computertechnologie digitaliseerde hij met het programma AutoCad de tekeningen uit *Theaters en Concertzalen in Nederland*. Zo kreeg de toneelgroep de beschikking over een grote verzameling digitale tekeningen van de theaters. Toenmalig hoofd techniek

Louis Janssen stelde in een chef-inspiciëntenoverleg voor om ze te delen met de zeven andere grote gezelschappen. Daarop volgde een voorstel om ze beschikbaar te maken voor alle geïnteresseerden. Uit deze overwegingen volgde, op 26 april 1993, de oprichting van Stichting Tekening.

Samenvoegen

Er was niet alleen vraag naar technische tekeningen van theaters, maar ook naar informatie die niet uit de tekeningen te halen was. Al sinds het begin van de jaren 80 was Henk Brendel, als inspiciënt van Toneelgroep De Voorziening en Theater van het Oosten, bezig met het verzamelen van informatie over de theaters die hij bezocht. Die informatie plaatste hij in een database. Wat lag er meer voor de hand dan de tekeningen van Bert Middelweerd samen te voegen met de technische informatie van Henk Brendel? Niet veel; Stichting Tekening kocht de rechten van Brendels theaterdatabase en op 14 augustus 2001 was de vernieuwde theaterdatabase beschikbaar voor de aangesloten gebruikers van Stichting Tekening. Bij een nieuwe uitgave op 11 september 2006 stonden er 555 Nederlandse en Belgische theaters in.

In de praktijk bleek het up-to-date houden van alle gegevens een strui-

kelblok. Een speciale website, in combinatie met een aan de database gekoppeld SRM-systeem (Single Record Module), moest hierin verbetering brengen. Theaters konden nu zelf wijzigingen doorvoeren in het systeem. Maar in 2005 viel de jaarlijkse financiële bijdrage van de VSCD weg. Daardoor zag de stichting zich genoodzaakt om de abonnementsgelden te verhogen. Teruglopende interesse en het wegvallen van financiële steun deden de stichting uiteindelijk de das om. In 2010 stopten de updates.

Millimeterwerk

In mijn scriptie heb ik twee vragen onderzocht. Allereerst hoe groot de behoefte is aan een dergelijke database

website van het theater bezoeken en daar de informatie vinden die ze nodig hebben. De technische lijsten die de theaters online hebben staan verschillen erg van elkaar, want elk theater maakt ze naar eigen inzicht.

Kleinere gezelschappen willen daarnaast ook weten wat het theater in huis heeft. Ze gebruiken de apparatuur en installaties van de theaters. Grote gezelschappen zijn qua materiaal vaak zelfvoorzienend, maar tekeningen zijn voor hen belangrijk om te beoordelen of een decor wel past. Soms gaat het om millimeterwerk. Op basis van de tekeningen kan een decor in de ontwerpfase of tijdens de tournee worden aangepast.

De podia willen in eerste instantie

In de praktijk bleek het up-to-date houden van alle gegevens van de theaters een struikelblok

bij de Nederlandse gezelschappen en ten tweede of deze behoefte ook bij de Nederlandse podia bestaat. Voor een antwoord op deze vragen ben ik in gesprek gegaan met meerdere technici van gezelschappen en heb ik een enquête uitgezet onder ruim 80 Nederlandse podia.

Uit de gesprekken met de inspiciënten van verschillende gezelschappen kwam naar voren dat ze meestal de

graag weten hoe laat de bouw van een voorstelling begint en hoeveel technici er ingeroosterd moeten worden. Daarna volgt een uitgebreide technische brief en daarop volgt in veel gevallen overleg over grote en kleine zaken. Een groot deel van deze communicatie hoeft niet meer te worden gevoerd als de technische gegevens van een theater in de theaterdatabase up-to-date zijn. Het regelmatig >>

Het gemak van de theaterdatabase

Als je voor je voorstelling bijvoorbeeld podiumdelen van het theater nodig hebt in verschillende hoogtes moet je alle technische lijsten van de theaters van de speellijst raadplegen om in die lijsten de podiumdelen op te zoeken. Vergelijk dat met de mogelijkheid om via de theaterdatabase een rapport aan te maken waarin de te bezoeken theaters op volgorde staan, met daarachter het aantal beschikbare podiumdelen van de gewenste hoogte.

bijhouden van de eigen informatie in de theaterdatabase levert het theater dus tijdswinst op.

360 graden foto's

De inspiciënten en de podia zien de theaterdatabase als een nuttig instrument, zo bleek uit de enquête. Van de podia is 74% voorstander van het standaardiseren van de technische lijst van het theater. Maar liefst 84% laat weten voorstander te zijn van het centraliseren van alle tekeningen van de Nederlandse theaters. Van alle onderzochten vindt 81% het een goed idee om daar ook de technische lijsten van de podia in mee te nemen.

verschillende platformen die in de theaterwereld terrein veroveren. Twee daarvan zijn *podiumkunst.info* en het programma *Yesplan*. Deze systemen combineren kaartverkoop-, planings- en boekingsystemen van gezelschappen, producenten, theaters en schouwburgers. Integratie van dergelijke programma's met de theaterdatabase zou interessante mogelijkheden kunnen opleveren.

Voortzetting of uitbouw

Uit het onderzoek voor deze scriptie blijkt dat er zowel bij de gezelschappen als bij de theaters behoefte is aan een theaterdatabase, ongeacht of dat

uitgesloten zijn. De koepelorganisaties, zoals de VPT, VSCD en NAPK kunnen een belangrijke rol spelen bij het vlottrekken van de theaterdatabase. Belangrijk is om hierbij zowel de gezelschappen/producenten als de podia te betrekken. Als er voor beide partijen informatie te halen is, zijn ze eerder bereid om actief deel te nemen. <<

Vergelijkbaar: Zulu.nl

De website zulu.nl is een vergelijkbare online database, op eigen initiatief samengesteld door reizend technicus Roan Lo-a-Njoe. In de 60 tot 70 theaters die hij jaarlijks bezoekt neemt hij met een lasermeter de belangrijkste maten op, noteert de algemene en technische gegevens, zet er foto's en kaarten bij en plaatst ze op een overzichtelijke manier op zijn website zulu.nl. Hij krijgt hulp van collega's en theaters om de database van informatie te voorzien en actueel te houden. Op zulu.nl staan ook technische brieven van gezelschappen. Onlangs heeft de website een grondige opknappbeurt gehad. Ook voor Lo-a-Njoe is het actueel houden een blok aan het been. In de scriptie van Vonk zegt hij erover: "Het grootste struikelpunt of uitdaging aan het hebben van zo'n database is op dit moment het steeds vernieuwen van de gegevens. Je loopt altijd achter de feiten aan als je 500 theaters moet updaten." www.zulu.nl

Van de podia is 74% voorstander van het standaardiseren van de technische lijst van het theater

De geïnterviewde inspiciënten en hoofden techniek kwamen spontaan met diverse ideeën voor een theaterdatabase anno nu. Uitgaande van de bestaande en bijgewerkte database ontstond er snel een lijst toevoegingen: 3D-tekeningen, 360-graden foto's vanaf verschillende posities, het stoelenplan, zichtlijnenstudies, routeplanning, restaurants in de buurt en natuurlijk een bijbehorende app. Op het gebied van kantoor- en planingssoftware hebben de ontwikkelingen niet stilgestaan. Er zijn

in de vorm is van een voortzetting van de theaterdatabase, of als uitbouw van een bestaand planningssoftwarepakket. Dan rest de vraag hoe die er komt. Tot op heden hebben praktische of organisatorische bezwaren een doorstart van de theaterdatabase in de weg gestaan. Als sectorbreed en voor de langere termijn helder is wat de financiële voordelen zijn van een goed functionerend systeem komt het nut van een investering in beeld. Dat er in het verleden subsidies zijn beëindigd wil niet zeggen dat ze voor de toekomst